

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		<h1>Vårdhygienrutin</h1> <h2>Vinterkräksjuka/magsjuka</h2>	
Godkänt av MAS i: Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik		Skapad av: Hygiensjuksköterskor i samråd med ansvarig hygienläkare i Region Västernorrland	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 1 av 12

Magsjuka kan orsakas av olika virus. Calicivirus, vinterkräksjuka, är vanligast. Rutinen är densamma oavsett vilket virus som orsakat magsjukan.

Smittvägar

Smittspridning sker via direkt och indirekt kontakt.

Inkubationstid

Inkubationstiden är 1-2 dygn. Immuniteten är kortvarig och återinsjuknanden kan ske.

Symtom

Symtom är kräkningar, diarréer, buksmärtor, feber och huvudvärk.

Smittsamhet

Smittsamheten är mycket stor och är störst hos personer med symtom. Smittade personer kan sprida smitta upp till två dygn efter att de tillfrisknat, ibland längre.

Smittfrihet vårdtagare

- Magsjuk vårdtagare räknas som smittfri två dygn efter senaste symtom, ibland längre.
- Kontrollprov behöver inte tas från symtomfri vårdtagare.
- Rum/lägenhet med flera vårdtagare räknas som smittfria då samtliga i rummet/lägenheten varit symtomfria i minst två dygn.
- Vårdtagare som bedömts som smittfri ska duscha, få rena kläder och sängkläder och rummet/lägenheten ska slutstädas.

Provtagning

- Provtidigt i förloppet. Sjuksköterska kontaktar ansvarig läkare för provtagning.
- Följ laboriemedicins provtagningsanvisningar för: Norovirus, RNA, F-.
- Vid anhopning av fall, misstänkt utbrott, ta prov från minst tre patienter. Vid bekräftat utbrott kan nya fall diagnostiseras baserat på symtom.
- Om provsvar för norovirus är negativt bör andra orsaker till smittsam gastroenterit övervägas. Om behov finns av fortsatt utredning tas övrig virologisk analys och-eller allmän bakterieodling från faeces, se laboriemedicins provtagningsanvisningar.

Personal

- Personal med symtom på magsjuka ska vara hemma. Personal som insjuknat på arbetsplatsen ska gå hem.
- Personal kan återgå i tjänst efter ett dygns stabil symtomfrihet men ska inte hantera livsmedel förrän efter två dygn.
- Personal som vårdar magsjuka vårdtagare ska inte sköta mathantering och kök.

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 2 av 12

Utbrott

Om två eller flera vårdtagare eller personal insjuknar inom en enhet under en vecka bör utbrott misstänkas. Vid en utbrottssituation bör samtliga vårdtagare vistas på sina rum/lägenhet.

Kohortvård

För att begränsa ett utbrott tillämpas kohortvård. Med kohortvård menas att vårdtagare som exponerats för smitta och vårdtagare med symtom skiljs från övriga vårdtagare och vårdas separat med särskilt avdelad personal. Kohortvård ska tillämpas hela dygnet för att vara effektivt.

Personal inom kohorten:

- Ska inte hantera livsmedel eller arbeta i vårdenhetens kök. Om kohortvård inte kan bedrivas, tänk på att avdela personal som sköter mathantering.
- Kohortvård kan avslutas efter minst två dygn av symtomfrihet hos alla patienter och efter dialog med tjänstgörande sjuksköterska.
- Kan arbeta utanför kohorten på den egna enheten nästa arbetspass.

Rapportering vid utbrott

Fyll i:

- ”Registrering av magsjukesutbrott vårdtagare/personal”, se bilaga 1. Kopia till hygiensjuksköterska och MAS.
- ”Slutrapport efter magsjukesutbrott”, se bilaga 2. Kopia till hygiensjuksköterska och MAS.

Information

Verksamhetschef eller MAS kontaktas vid flera insjuknade vårdtagare och vid utbrottssituation mellan avdelningarna för bedömning av situationen, åtgärder samt eventuellt intagningsstopp. Efter samråd med enhetschef beslutas om och hur information ska ges till besökare, till exempel om skylt till entrédörr ska sättas upp, se bilaga 3.

Relaterad information

[Folkhälsomyndigheten. Sjukdomsinformation om calicivirus](#)

[Folkhälsomyndigheten. Vinterkräksjuka i vården](#)

[Vårdhandboken. Virusorsakad gastroenterit, inklusive vinterkräksjuka](#)

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 3 av 12

Vårdrutin för SÄBO

Används tillsammans med s. 1-2 och ”Checklista vid misstänkt eller bekräftade fall” på s. 7.

Vårdtagare med symtom/konstaterad magsjuka

Vid diarré och/eller kräkning ska åtgärder omgående vidtas för att minska risken för smittspridning. Kontakta sjuksköterska, verksamhetschef, MAS och hygiensjuksköterska vid misstänkt utbrottsituation.

- Arbeta enligt basala hygienrutiner, använd skyddsutrustning vid behov.
- Efter vård av person med misstänkt/konstaterad magsjuka ska därför händerna tvättas med flytande tvål och vatten samt torkas torra före användningen av handdesinfektion.
- Informera/hjälp vårdtagare att tvätta händerna före måltid/efter toalettbesök.
- Vårdtagare ska vistas i eget rum med egen toalett tills denne bedöms som smittfri. Sängkläder bör bytas dagligen. Dörren till rummet/lägenheten ska hållas stängd.
- Rum/lägenhet med flera vårdtagare räknas som smittfria då samtliga i rummet/lägenheten varit symptomfria i minst två dygn.
- Exponerade bör vårdas i eget rum med egen toalett under inkubationstiden (två dygn).
- Vårdtagare som bedömts som smittfri ska duscha och få rena kläder innan vistelse i gemensamma utrymmen. Sängkläder ska bytas och rummet/lägenheten ska slutstädas enligt rutin, se sida 4.

Skyddsutrustning

- Vid risk för stänk mot ansiktet används ett hellångt visir alternativt munskydd IIR och skyddsglasögon.

Material och utrustning

- Begränsa mängden förbrukningsmaterial på rummet/i lägenheten.
- Använd patientbunden utrustning om möjligt.
- Flergångsutrustning och hjälpmedel rengörs och desinfekteras mellan vårdtagare.
- Utrustning som behövs för att arbeta enligt basala hygienrutiner och utföra punktdesinfektion ska finnas inne hos vårdtagaren, se checklista s. 7.

Måltider

- Smittsam vårdtagare äter på rummet. Porslin och bestick diskas i diskmaskin.

Tvätt

- Smutsig tvätt samlas i vårdtagarens lägenhet och tvättas separat i den temperatur plagget tål, om möjligt i 60°.
- Se Vårdhygienrutin tvätt.

Avfall

Rumsbunden sopsäck/påse försluts på rummet och hanteras som vanligt avfall.

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 4 av 12

Städning

Punktdesinfektion

- Spill av kräkning/avföring torkas upp omedelbart
- Rengör och desinfektera sedan ytan med Virkon 1 %.

Daglig städning

- Rengör och desinfektera kontakt/tagytor på säng, sängbord, manöverdosa, hjälpmedel, handtag, handfat, kranar, toalettstol och spolknapp samt hjälpmedel med Virkon 1 %.
- Noggrann mekanisk rengöring med rengöringsmedel och vatten av övriga ytor.

Slutstädning efter smittfriförklaring

- Kassera kvarvarande engångsmaterial, även toaletttrullen.
- Desinfektera alla kontakt/tagytor i lägenhet och i hygienutrymme med Virkon 1 %
- Noggrann mekanisk rengöring med rengöringsmedel och vatten av övriga ytor.
- Avsluta med att torka golvet med Virkon 1 %
- Städutrustningen desinfekteras efter användning.

OBS! Kom ihåg städning av boendets gemensamma lokaler, personalrum, omklädningsrum, trapp och hiss och då även tagytor som ex ledstång, hissknappar och handtag.

Besök till vårdtagare med misstänkt eller bekräftad magsjuka

Sker efter överenskommelse. Besökare instrueras i god handhygien före och efter besök. Får inte vistas i gemensamma utrymmen, gemensamt kök, ingen självservering får förekomma.

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Godkänt av MAS i: Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik		Skapad av: Hygiensjuksköterskor i samråd med ansvarig hygienläkare i Region Västernorrland	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 5 av 12

Vårdrutin för hemtjänst/hemsjukvård/annan boendeform

Använd tillsammans med s. 1-2 och ”Checklista vid misstänkt eller bekräftade fall, s. 7”

Provtagning

Inom LSS, socialpsykiatri, daglig verksamhet, hemtjänst och hemsjukvård provtas vårdtagare med symtom utifrån medicinsk bedömning.

Inom LSS, socialpsykiatri

Vårdtagare med symtom rekommenderas att stanna hemma och undvika kontakt med andra till och med två dygn av stabil symtomfrihet.

- Arbeta enligt basala hygienrutiner, använd skyddsutrustning vid behov.
- Efter vård av person med misstänkt/konstaterad magsjuka ska händerna tvättas med flytande tvål och vatten samt torkas torra före användningen av handdesinfektion.
- Informera/hjälp vårdtagare att tvätta händerna före måltid/efter toalettbesök.
- Vårdtagare ska vistas i eget rum med egen toalett tills denne bedöms som smittfri. Dörren till rummet/lägenheten ska hållas stängd.
- Smittsam vårdtagare serveras samtliga måltider på rummet. Ingen självservering får förekomma.
- Rum/lägenhet med flera vårdtagare räknas som smittfria då samtliga i rummet/lägenheten varit symtomfria i minst två dygn.
- Exponerade bör vårdas i eget rum med egen toalett under inkubationstiden (två dygn).
- Vårdtagare som bedömts som smittfri ska duscha och få rena kläder innan vistelse i gemensamma utrymmen. Rummet/lägenheten ska slutstädas enligt rutin, se *städning* s. 4.

Besök till vårdtagare med misstänkt eller bekräftad magsjuka

Sker efter överenskommelse. Besökare instrueras i god handhygien före och efter besök. Får inte vistas i gemensamma utrymmen, gemensamt kök, ingen självservering får förekomma.

Inom hemsjukvård, hemtjänst

Hos vårdtagare med symtom eller när det finns sjuk anhörig i samma bostad följer personalen basala hygienrutiner, lägger till handtvätt med tvål och vatten före användningen av handdesinfektion samt använd skyddsutrustning vid behov.

Inom dagverksamhet

Vårdtagare med symtom stannar hemma till och med två dygn av stabil symtomfrihet.

Skyddsutrustning

Personalen ska ha tillgång till tvål, pappershanddukar, handdesinfektionsmedel, handskar och engångsplastförkläde. Vid risk för stänk mot ansiktet används ett hellångt visir alternativt munskydd IIR och skyddsglasögon.

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 6 av 12

Flergångsutrustning och hjälpmedel

Rengörs och desinfekteras efter användning, virkon 1% bör användas.

Städning i hemmet

Sker utifrån biståndsbeslut. Kan utföras med rengöringsmedel och vatten.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall.

Tvätt

- Arbeta enligt basala hygienrutiner.
- Ren respektive smutsig tvätt ska hållas separerade.
- Smutsig tvätt samlas i vårdtagarens lägenhet och tvättas separat i den temperatur plagget tål, om möjligt i 60°.

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 7 av 12

Checklista för boendeform med flera vårdtagare – används vid misstänkta eller bekräftade fall

Smittspridning begränsas genom att bryta pågående smittväg

Tillämpa basala hygienrutiner och lägg till handtvätt.	
Utrustning: Stänkskydd, handdesinfektionsmedel, flytande tvål, pappershanddukar, handskar, plastförkläde, ytdesinfektion plus/virkon och engångstorkduk.	
Isolera vårdtagare i lägenhet med stängd dörr	
Kontakta tjänstgörande sjuksköterska/enhetschef	
Provta tidigt i förloppet	
Personal som vårdar magsjuk ska inte hantera mat	
Isolera exponerade vårdtagare i två dygn	
Öka städning av tagytor	

Ytterligare åtgärder vid misstanke om smittspridning/utbrott

Använd bilaga 1. ”Registrering av magsjukesutbrott vårdtagare/personal”	
Ingen självservering/bufféer får förekomma (gäller vårdtagare, personal och anhöriga)	
Kontakta Verksamhetschef/MAS för åtgärder och information till personal, vårdtagare och besökare Beslut om intagningsstopp?	
Kontakta MAS Boka fokusmöte med Vårdhygien utifrån behov	
Närvarande enhetschef ger information och stöd till arbetsgruppen	
Samtliga vårdtagare bör vistas på sina rum/lägenhet.	
Tillämpa kohortvård	

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 8 av 12

Öka städning	
Chef följer upp att all vårdpersonal samt vårdnära service har kunskap om smittförebyggande åtgärder	
Använd bilaga 2, ”Slutrapport efter magsjukesutbrott”	

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 10 av 12

Slutrapport efter magsjukesutbrott

Bilaga 2

Rapportdatum: Boende:.....
 Enhet:..... Antal platser:.....
 Enhetschef:..... Tel:.....
 Sjuksköterska:..... Tel:.....

Insjuknandedatum första observerade fallet av
 magsjuka:.....

Hur blev första fallet smittat?.....

Totalt antal insjuknade vårdtagare:..... Under
 perioden:.....

Antal personal som arbetatAntal insjuknad personal:.....Under perioden:.....

Antal dagar med kohort:..... Antal dagar med
 intagningsstopp:.....

Vidtagna åtgärder under utbrottet

Tillämpas basala hygienrutiner? Ja Nej

Tillämpades kohortvård*? Dygnet runt Del av dygn Inte alls

Om nej, varför inte?

Kontaktades vårdhygienisk expertis? Ja Nej
 Om ja, vem:.....

Ingår vårdhygien i personalens kompetensutveckling? Ja Nej

Planerade åtgärder för att minska risken för utbrott av magsjuka i framtiden:

.....

 ...

 ...

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 11 av 12

Övriga reflektioner eller synpunkter

.....
.....
.....

Kopia på slutrapporten skickas till hygiensjuksköterska och MAS

Gäller för: Västernorrlands kommuner i samverkan 		Vårdhygienrutin Vinterkräksjuka/magsjuka	
Fastställt: 151201	Giltigt tom: 251130	Reviderat: 231201	Sida: 12 av 12

Bilaga 3

Magsjuka!

Kontakta personalen